

CRIST
RESSUSCITAT
M'HA GUANYAT!

CEBRIÀ M. PIFARRÉ I CLAPÉS

Publicacions de l'Abadia de Montserrat

ÍNDEX

Proemi	5
I. El designi de Déu	7
Al cor de la vida cristiana, el misteri de la santa Trinitat	9
Del triangle a la icona	15
Jesús, solidari de Déu i dels homes	25
Creure en Jesucrist, un repte i una esperança	47
L'esclat lluminós de Pasqua	59
Parlar de la Mare de Déu	63
II. Fe i pregària	71
L'existència cristiana	73
La pràctica de la "lectio divina", herència i actualitat ..	79
Per una litúrgia més festiva	101
Reflexions sobre el sentit de la festa	107
III. Espiritualitat i vida monàstica	117
Transformació del cor i santedat: l'espiritualitat	
hesicasta	119
El «Corpus spiritale» de la Regla benedictina:	
un assaig de relectura	147
El monjo, un interlocutor de Déu	153
El desert	159
La renúncia	163
La vida religiosa, paràbola per a un món secularitzat ..	167
Els Pares de l'Església, una lliçó d'espiritualitat per als	
nostres dies	173

Apèndix 1: Introducció a “Perfils sobre la vida espiritual en la història del cristianisme”	183
Apèndix 2: Homilia del P. Abat Josep M. Soler en les exèquies del P. Cebrià M. Pifarré	187
Procedència dels textos publicats ací	191

PROEMI

Ja farà mig segle que un pare espiritual em va recomanar, per progressar en la virtut, fixar-me en una idea central que pogués donar sentit a tota la vida cristiana. I em posà, com a referent, que el pare Cebrià M. Pifarré vibrava amb la paraula "Pasqua". Des d'aleshores vaig prestar molta atenció a aquest exemple i, efectivament, el meu germà de comunitat, sobretot en la predicació i en la divulgació pastoral, prenia la Pasqua de Jesucrist i del cristià com l'eix principal de la transmissió del seu missatge.

Aquest enfocament és, per a mi, una de les claus d'interpretació de la vida personal i de tota l'activitat que va transmetre el pare Pifarré. Allò que vivia tingué oportunitat de comunicar-ho en la transmissió de la fe, en l'ensenyament, en els seus escrits. Pròpiament només va publicar dos llibres, la tesi doctoral sobre Arnobí el Jove i el manual de Literatura cristiana antiga. Hi deixà veure tota la profunditat i el rigor científic d'estudis dels clàssics del cristianisme primitiu, cosa que en un to més planer divulgà en quantitat d'articles de format més petit i en el seu mestratge espiritual.

La seva cultura teològica, molt àmplia, es beneficià tant del contacte directe de les lectures dels Pares orientals i occidentals com de la tradició escolàstica en la qual es va formar per raons generacionals. Però s'obrí igualment als grans teòlegs del segle vint i a la dimensió ecumènica del pensament cristià, gràcies especialment a l'estada a Terra Santa.

Com he insinuat, aquesta cultura la divulgà pastoralment, tant a Montserrat com en institucions eclesiàstiques docents de Barcelona. Ell fou un punt de referència en l'espiritualitat

de moltes comunitats, començant per la pròpia de Montserrat, on exercí de mestre de novicis i de predicador de recessos i de convivències, a preveres, a religioses, a jovent. Però tingué igualment una irradiació en molts monestirs i cases religioses de la Península. Arribà, (no sé com ho va calcular), a conèixer amb un tracte personal més de tres mil persones.

Fruit d'aquests anys d'estudi, de reflexió i de divulgació i veient l'acolliment que havia tingut l'extens volum sobre la literatura cristiana antiga, somiava escriure una història de l'espiritualitat. En realitat ens n'ha deixat uns serrells inèdits tan incomplets que pròpiament no es poden considerar fragments d'una obra. Però el propòsit seu era molt pensat, fins al punt que hi posà títol —Perfils sobre la vida espiritual en la història del cristianisme— i redactà el que hauria de ser el pròleg del llibre inexistent, pròleg que és alhora una mostra de la retòrica enfarfegada que a vegades li agradava emprar (vegeu Apèndix 1). Un cop més, en aquell proemi, ens hi mostra el seu entusiasme i la riquesa dels seus coneixements. Eren uns dons naturals treballats amb un gran sentit de servei eclesial. De fet, l'abat Josep M. Soler, en l'homilia exequial, en resumí esplèndidament el perfil espiritual junt amb les grans fites del seu currículum (vegeu Apèndix 2).

Ens ha semblat que alguns dels seus millors articles, escampats en publicacions variades, mereixien ser posats a l'abast. És el que pretén aquest recull: perpetuar l'ensenyament d'aquest monjo que ens deixà a l'inici de l'any 2016 per anar a participar plenament de la Pasqua del Senyor.

BERNABÉ DALMAU
Pasqua 2017

APÈNDIX 2

Homilia del P. Abat Josep M. Soler en les exèquies del P. Cebrià M. Pifarré (7 gener 2016)

Lectures: Sa 4, 7-15; Ps 41; 1 Te 4, 13-18; Lc 7, 11-17

Estimats Srs. Bisbes, estimats germans i germanes:
No ploris, diu Jesús a la *mare viuda del fill únic que duien a enterrar*. Aquest *no ploris*, és expressió de la compassió de Jesús per la mort del *fill únic* i pel dolor de la *mare*, que a més de perdre'l, en aquella societat es quedava en una situació d'indefensió total. Jesús, però, ajunta a la compassió la força de la seva autoritat de *Senyor*. L'evangelista, molt significativament, en el breu episodi evangèlic que hem llegit, dóna dues vegades a Jesús en títol de *Senyor*, que és un títol diví. Amb la seva autoritat de *Senyor*, doncs, Jesús posa *la mà damunt del fèretre* i diu: *Jove, aixeca't!* I el torna viu a la seva *mare*. I cal tenir present que, aquí on la nostra versió catalana diu *aixeca't*, el text original es pot traduir per *ressuscita*; la mateixa paraula que tot el Nou Testament fa servir per a totes les narracions de resurrecció efectuades per Jesús, així com per la de Jesús mateix i per la de tots els homes i dones al final del temps. Evidentment, el retorn a la vida d'aquell *jove*, no era una superació total de la mort, perquè era un tornar a viure per tornar a morir més endavant. Però era un signe del poder de Jesús sobre la vida i la mort; un signe de la vida per sempre,

que després de passar per la mort en creu, ell oferiria a tota la humanitat com a conseqüència de la seva victòria pasqual.

No ploris, deia Jesús a la *mare* que plorava la mort del *fill*, abans que li retornés. Aquestes paraules m'evocuen el recordatori que el P. Cebrià va escollir amb motiu dels cinquanta anys d'ordenació presbiteral, el passat 20 de setembre, el darrer dia que celebrà —per dir-ho amb les seves paraules— «la divina litúrgia en aquest altar de Santa Maria de Montserrat». El recordatori reproduïx una icona russa: Jesucrist està assegut dins el sepulcre, sense forces humanes, amb els braços plegats, i Maria, la seva Mare, el sosté mentre recolza el cap a la galta del seu Fill. Tota l'escena expressa tendresa i dolor. Però no reflecteix gens de desesperació. Aquesta icona s'inspira en un tropari de la litúrgia bizantina del Gran Dissabte o Dissabte Sant. Aquest text litúrgic, del qual el P. Cebrià reproduí l'inici en el recordatori, és un diàleg de Jesús amb Maria que comença: “No ploris per mi, mare,... perquè ressuscitaré”. Intueixo que el P. Cebrià expressava amb aquest recordatori la seva vivència interior de la malaltia. D'una banda, el dolor espiritual per la seva feblesa corporal, per la incertesa de la guarició i del que li esperava en el futur, per considerar la possibilitat d'una mort potser relativament propera,... tot era prou dens per deixar-se portar pel plor. Però la seva fe en Crist, mort i ressuscitat per donar-nos la vida per sempre, li feia sentir una confiança en Jesucrist que l'invitava a no plorar a causa de l'esperança de la resurrecció. Era, també, un missatge per a les persones que l'estimàvem: no ploureu per mi, tingueu confiança en Jesucrist.

Aquesta fe en el Crist, que en el Nadal veiem fet home per salvar-nos i obrir-nos les portes de la immortalitat després de la nostra mort corporal, és la que ens sosté ara davant la mort del nostre germà.

És una fe que ell havia aconseguit des de petit i havia nodrit en el si d'una família cristiana i que després ha anat aprofundint i madurant. El P. Cebrià M. Pifarré i Clapés havia nascut el 1940. En ser batejat, va rebre el nom d'Ignasi de Loiola. A casa, la convivència entre quinze germans, era una escola de vida comunitària. Després dels estudis primaris en col·legis de

religiosos, l'any 1951 entrà al seminari menor de la Conreria i el 1956 passà al seminari major de Barcelona, fins que el 1958 ingressà al nostre monestir. Hi professà el 1959. Acabats els estudis de filosofia i teologia a Montserrat, rebé l'ordenació presbiteral el 1965. L'any següent anà a Sant Anselm, de Roma, on el 1969 es llicencià en Teologia. Tornat a Montserrat, ensenyà teologia dogmàtica i litúrgia. I va tenir una forta irradiació pastoral amb molts grups de joves, particularment amb les convivències a l'hostatgeria. El 1972 va ser nomenat Mestre de novicis. Exercí aquesta tasca de formació fins a l'estiu del 1980, quan el mes d'agost passà a la comunitat que aleshores teníem a Tantur, Jerusalem; hi estigué fins al desembre del 1982. Allí, a més de participar en les tasques pròpies de l'Institut Ecumènic, prestà el servei litúrgic a les Benedictines de tradició bizantina del Monestir de l'Emmanuel a Betlem, i va treballar en la preparació de la tesi doctoral.

Tornat a Montserrat, i havent defensat la seva tesi doctoral el 1984, continuà la docència de la teologia a l'Escola Teològica del monestir, a la Facultat de Teologia de Catalunya, a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona, a l'Institut de Teologia Espiritual i en altres centres, sense deixar les activitats pastorals. Són moltíssims els qui reberen el seu ensenyament o es beneficiaren del seu treball pastoral entusiasta a l'hostatgeria del monestir, a la basílica, a les trobades de joves de Santa Cecília i en molts altres indrets fora de Montserrat. Del 1990 al 1993 va ser Mestre de novicis, i no pas sense sacrifici, al Monestir de Samos, a Galícia. Després, novament a Montserrat, continuà les tasques de docència i pastorals, a més de donar conferències i de publicar alguns llibres i diversos articles i recensions; hi destaca la seva iniciació als Pares de l'Església, publicada el 2008. Molts monestirs i comunitats religioses de Catalunya i de fora es beneficiaren del seu mestratge. Tot això ho feia com un servei eclesial; mai no es va gloriari de la seva capacitat intel·lectual i de la seva bona memòria; més aviat tendia a no valorar-ho massa. La seva reflexió teològica i la seva tasca pastoral estaven ben arrelades en la pregària i en la vida de monjo; per això el seu ministeri monàstic i presbiteral ha estat sempre un testimoni

de la gran misericòrdia de Déu. M'impresionava quan parlava de la feblesa i l'angoixa que experimentà Jesús a Getsemaní i de com havíem de respectar la vivència del sofriment que tenien els altres.

Sabia acceptar amb bon esperit els seus límits. Sensible, amant de la vida de comunitat i dels petits gestos de comunió fraterna, solia contribuir a crear un clima joïós i de bon humor. Quan fa un parell o tres d'anys, la malaltia començà a manifestar-se i després a afeblir-lo, aquesta actitud minvà i, més aviat, de vegades calia animar-lo a ell. Estimava la vida comunitària i hi ha estat fidel fins que ha pogut. Era molt delicat quan parlava dels altres i procurava fer-ho des de la comprensió i de l'estimació fins i tot quan eren coses que el feien patir.

Aquesta delicadesa s'ha manifestat en els darrers temps de la seva malaltia, sobretot quan agraïa les atencions que se li tenien. Va ser impactant el dia que va rebre el sagrament de la Unció dels malalts; al final, va donar gràcies a la comunitat aplegada entorn d'ell per haver-lo ajudat a viure l'Evangeli i després va demanar perdó per totes les fallades que hagués pogut tenir en la vida fraterna.

No voldríem pas que us entristíssiu, com ho fan els qui no tenen esperança —deia sant Pau a la segona lectura—, *Déu s'endurà amb Jesús els qui han mort en ell*. Amb aquesta confiança oferim l'Eucaristia, perquè el Pare del cel perdoni al P. Cebrià els seus mancaments i l'aculli, després d'haver-lo configurat amb Jesucrist per mitjà dels sagraments i del sofriment. La fragilitat, la tendresa, el dolor i la serenitat que reflectia la icona del seu cinquantè aniversari, amaren en aquest moment els nostres sentiments de germans de comunitat, de germans de sang, nebots i familiars, i els de tants que heu tingut el P. Cebrià com a amic, com a mestre, com a conseller. Però, per damunt de tot, ens asserena la paraula de Jesucrist: *no ploris, jo sóc la resurrecció i la vida* (Jo 11, 25).

CEBRIÀ PIFARRÉ projectà el seu mestratge i la seva activitat pastoral especialment en una varietat d'articles, centrats en la teologia, l'espiritualitat i la tradició monàstica. Una mostra n'és oferta aquí, remarcable per l'entusiasme cristià que havia sabut comunicar al llarg de la seva vida de monjo de Montserrat.

